

Koulutusaineiston pohdintatehtäviä

ROMANIT EUROOPASSA –

Ihmisoikeudet, liikkuvuus ja lapset

1. OSA: ROMANIT - Vähemmistönä Euroopassa

ROMANIT - vanha vähemmistö

Romanit ovat lähteneet Intiasta 800-luvulla ja asettuneet Eurooppaan 1300-luvulta alkaen.

- Tiedätkö jotain romanien tapakulttuurista?
- Oletko nähnyt romanitaidetta?
- Mikä saisi sinut lähtemään pysyvästi Suomesta toiseen maahan?
- Mitä sinulle tulee mieleen, kun ajattelet romanien historiaa?

ROMANIT - merkittävä vähemmistö

Euroopassa elää noin 10-12 miljoonaa romanina. Romanit ovat monessa maassa suuri vähemmistöryhmä.

- Tunnetko romanitaustaisia ihmisiä (ystäviä, koulukavereita, naapureita)?
- Jos et tunne, mistä luulet sen johtuvan?
- Oletko tavannut romanitaustaisia henkilöitä muissa maissa matkustellessasi?

ROMANIT - syrjitty vähemmistö

Romanit kärsivät vuosisatoja jatkuneesta systemaattisesta syrjinnästä.

- Pohdi, mistä syrjintä ja epäluulot ovat voineet syntyä esimerkiksi 1600-luvulla.
- Mitä ajatuksia tieto romanien syrjinnästä sinussa herättää?
- Oletko itse nähnyt romanien syrjintää?
- Pohdi, miksi syrjintä yhä jatkuu.

2. OSA: IHMISOIKEUDET - Romanit ja syrjintä Euroopassa

Ihmisoikeudet kuuluvat kaikille ihmisille kaikkialla maailmassa

YK:n ihmisoikeuksien julistus (1948) on kansainvälisen ihmisoikeusajattelun perusta.

- Mikä on mielestäsi tärkein ihmisoikeus?
- Elätkö mielestäsi *ihmisarvoista elämää*?
- Mitä ihmisoikeusloukkauksella tarkoitetaan? Keksi esimerkki ihmisoikeusloukkauksesta?
- Pohdi millaisia ihmisoikeusloukkauksia romanit kohtaavat.

Maailman lapsia suojelee oma sopimus

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus solmittiin 1989.

- Pohdi, miksi lapset tarvitsevat oman ihmisoikeussopimuksen.
- Mikä on mielestäsi tärkein lapsen oikeus?
- Pohdi, onko Suomessa kaikilla mahdollisuus turvalliseen lapsuuteen.

EU:n perusoikeuskirja on sitova ja kaikkia jäsenmaita velvoittava sopimus

Euroopan unioni perustuu ihmisarvon, vapauden, yhdenvertaisuuden ja yhteisvastuun arvoihin. Ns. rasismidirektiivi kieltää etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän.

- Toteutuvatko arvot mielestäsi kaikkialla Euroopassa?
- Miten EU:n arvot heijastavat ihmisoikeuksia?
- EU sai Nobelin rauhanpalkinnon
 - Pohdi, mistä syystä.
 - Onko mielestäsi EU sen arvoinen?

Etninen syrjintä heikentää romanien toimeentuloa, asumista, koulutusta, terveyttä ja osallisuutta yhteiskunnassa

Monet Euroopan romanit elävät etnisesti eristetyillä leireillä.

Romanileirit joutuvat usein pakkohäätöjen kohteeksi.

- Mitä koti merkitsee sinulle?
- Pohdi, millaista olisi elää ilman kotia tai esim. ilman juoksevaa vettä ja lämmitystä.
- Mitä tekisit, jos sinut häädettäisiin omasta kodistasi?

Etninen syrjintä vaikeuttaa romanilasten koulunkäyntiä ja mahdollisuuksia opiskella ammatti

EU:n perusoikeuskirjan, 14 artiklan, mukaan jokaisella on oikeus koulutukseen.

Kymmenillä tuhansilla romanilapsilla ei ole oikeutta tasavertaiseen koulutukseen Euroopassa.

- Miksi on tärkeää, että kaikki lapset saavat käydä tasavertaisesti koulua?
- Pohdi, miksi romanilapsia sijoitetaan joissain maissa erityisluokille.
- Mitä seuraamuksia kouluttamattomuudesta voi syntyä?

Etninen syrjintä johtaa köyhyyden kierteeseen

Vastoin kansainvälisiä ihmisoikeuksia ja EU:n lainsäädäntöä romanien syrjintä jatkuu.

- Kuvaile omin sanoin, mitä köyhyyden kierre tarkoittaa?
- Anna esimerkki jostakin muusta negatiivisesta kierteestä.
- Miten saada aikaan positiivinen kierre tai kehä, jossa yhdestäkin positiivisesta muutoksesta voi seurata lisää positiivista muutosta?
- Keksi esimerkki positiivisesta kehästä.

3. OSA: ROMANIT - Itä-Euroopan liikkuva väestö Suomessa

Keitä he ovat, mistä he tulevat ja miksi?

Etninen syrjintä ja köyhyys ajavat romanit liikkeelle.

- Pohdi, miksi osa romaneista on matkustanut juuri Suomeen.
- Miten itse toimisit, jos menettäisit kotisi etkä saisi töitä? Minne menisit ensiksi ja millä elättäisit itsesi?
- Paljonko sinä tienaat kuussa? Paljonko pullojen keräämisestä pitäisi ansaita kuukaudessa, jotta sinä tekisit sitä esimerkiksi kesätyönä?

EU:n jäsenmaiden romaneilla on oikeus liikkua Euroopassa

Kaikilla EU:n kansalaisilla on oikeus liikkua ja oleskella muissa jäsenmaissa kolmen kuukauden ajan.

- Missä maissa sinä olet matkustellut?
- Onko sinulla ketään tuttua, sukulaista yms., joka tekee töitä ulkomailla?
- Pohdi millaista olisi asua autossa.

Köyhyys ei ole rikos - siitä ei pidä rangaista

Kerjäämisen kieltäminen ei ratkaise romanien vaikeaa tilannetta.

- Pohdi mitä tapahtuisi, jos Helsingin kaupunki kieltäisi kerjäämisen.
- Olisitko itse valmis kerjäämään äärimmäisessä hädässä?
- Antaisitko kerjäävälle ihmiselle rahaa, ruokaa tai vaatteita? Miksi?

Romanilapset - kotiin vai kiertämään?

- Haluaisitko sinä lähetä vanhempiesi mukaan, jos he lähtisivät ulkomaille tekemään töitä?
- Mieti, mitä merkitsee lapselle, että hän jää kotimaahansa esimerkiksi isovanhemman kanssa tai lähtee vanhempiensa mukaan?
- Pohdi, miten liikkumisen oikeus ja lasten oikeus käydä koulua voitaisiin sovittaa yhteen.

Miten turvata lapsen edun mukainen elämä?

Helsingissä liikkuvan romaniväestön lapset ovat puhtaita, hyvin hoidettuja ja terveitä.

- Pohdi, millaista olisi hoitaa lasta Euroopassa autolla kiertäen.
- Millaisessa tilanteessa lapsi pitäisi sinun mielestäsi ottaa huostaan?
- Pohdi, millaista olisi tulla äidiksi 13-17 -vuotiaana. Mitä se merkitsisi raskaana olevalle?

Mitä sinä voit tehdä?

- Keksi tapoja, miten sinä voisit edistää tasavertaisuutta ja kaikkien kunnioitusta Suomessa.
- Pohdi, millainen maailma olisi, jos kaikki muistaisivat aina kohdata toisensa kunnioituksella ja tasavertaisina.
- Pohdi, miten voisimme ottaa romanit mukaan yhteiskuntaamme ja yhteiseen toimintaan Suomessa.